

Aan Platform Economie
Kopie aan Martin Bekker
Van Lex Hendriksen, programmamanager circulaire economie, 06-46215266,
ahendriksen@haarlem.nl
Najat Azogagh, public affairs MRA, 06-10379186, n.azogagh@metropoolregioamsterdam.nl
Onderwerp Public affairs agenda Circulaire economie MRA
Datum 31 augustus 2022

Aan het platform Economie worden de volgende punten voorgelegd:

1. Kennis te nemen van de uitwerking lobby inzet MRA Circulaire Economie, die op basis van de op 3 februari 2022 bestuurlijk vastgelegde lobby prioriteiten is opgesteld en de basis vormt voor de lobby agenda in de komende periode.
2. Er mee in te stemmen dat gedeputeerde Rosan Kocken de coördinatie op de lobby inzet richting Europa op zich neemt en hiermee de rol voortzet die eerder vanuit de provincie Noord-Holland werd ingevuld door voormalig gedeputeerde Pels (nu wethouder in Amsterdam).

Inleiding: waarom een Public Affairs agenda Circulaire Economie Rijk en Europa?

De MRA wil een evenwichtige, duurzame, internationaal concurrerende metropoolregio zijn die minder afhankelijk is van externe bronnen. Om dit doel te bereiken, zet de MRA in op het realiseren van een circulaire economie die uiteindelijk moet leiden tot het lokaal, regionaal, nationaal en internationaal sluiten van materiaalkringlopen. Dit betekent een systeemverandering, waarbij producten en grondstoffen na gebruik worden ingezet om nieuwe waarden te genereren. Dit heeft positieve effecten op de milieu- en leefkwaliteit en levert economisch rendement en kansen op.

Binnen het 'Programma Circulaire economie 2022 -2026' zijn een aantal prioritaire thema's geïdentificeerd waarop het regionaal sluiten van kringlopen mogelijk is. Daarbij gaat het o.a. om: textiel, plastic, bedrijfsafval en materiaalstromen uit de bouw en vergroening van het belastingstelsel. Deze thema's zijn geselecteerd omdat:

- **Textiel, plastic en bouw** veel impact hebben op het milieu (CO₂-uitstoot, niet-circulair grondstofgebruik, moeilijk afbreekbaar, etc.) en dus belangrijk zijn voor de transitie naar een circulaire economie.

- De huidige, versplinterde inzameling van **stedelijk afval** inefficiënt is en verdere verduurzaming in de weg staat. Gemeenten hebben een belangrijke rol bij de inzameling van dit afval.
- **Vergroening van de belasting** (belasten van grondstoffen/vervuiling i.p.v. arbeid) als stimulus om de transitie naar circulaire economie te versnellen.

Om te komen tot daadwerkelijke systeemverandering is naast regionale afstemming ook samenwerking nodig op nationaal en Europees niveau. Dit richt zich op het mede ontwikkelen van gewenst landelijke en Europese beleid- en wetgeving en het positioneren van de MRA als een vooruitstrevende metropool om –zodoende- meer innovatie, kennis en financiering naar de MRA te halen. We ontwikkelen als de MRA vanuit de maatschappelijke opgave meer invloed en sturing op de voorkant van productieprocessen.

Op 3 februari 2022 heeft het PHO Duurzaamheid besloten tot het als volgt opstellen van 'Public Affairs agenda Circulaire Economie Rijk en Europa':

1. De lobby inzet op Circulaire Economie wordt uitgewerkt in samenhang met de bredere lobby inzet van Amsterdam, de provincie Noord-Holland en de MRA.
2. Voor de bestuurlijke lobby richting Europa aan te sluiten bij de inzet die de gedeputeerde Circulaire Economie hierop vanuit de provincie Noord-Holland al geeft en na de verkiezingen, als de nieuwe MRA-bestuurders bekend zijn, te bepalen welke bestuurders daarnaast een lobby onderwerp als trekker op zich nemen, onder meer richting ook het rijk.
3. De lobby inzet van het MRA-programma Circulaire Economie in ieder geval te richten op bovengenoemde prioritaire thema's.
4. Afstemming over de lobby te laten verlopen via het platform Economie

Voorliggende notitie geeft uitvoering aan dit besluit en heeft de functie om de lobby agenda op circulaire economie verder te concretiseren. Daarmee geeft het een kader voor de gezamenlijke inzet voor de komende jaren en biedt het tevens ruimte om de ambities zo nodig bij te stellen. Via de jaarlijkse MRA-plannen wordt de lobbyinzet geactualiseerd en aan het platform Economie ter vaststelling voorgelegd.

Inhoudelijke inzet onderdeel van een bredere pilot

De MRA-partners hebben in de samenwerkingsafspraken de ambitie uitgesproken om de relatie met Den Haag en Brussel te verstevigen. Naast Circulaire Economie zijn Duurzame mobiliteit en Energietransitie inhoudelijke pijlers waarop de relatie met Brussel wordt versterkt. Deze inhoudelijke pijlers maken onderdeel uit van een voorstel

voor een tweejarige pilot binnen de MRA-samenwerking. Met de inhoudelijke agenda als basis wordt in de pilot gewerkt aan een gedeeld narratief, bestuurlijke representatie, goede ambtelijk ondersteuning in Brussel en het verder vergroten van de financieringskansen. Deze actielijnen worden uitgewerkt en geïmplementeerd in onderlinge samenhang ter versterking van het Europees en Internationaal werken op de schaal van de MRA. Het voorstel voor de pilot wordt in het najaar aan het Dagelijks Bestuur voorgelegd.

MRA: brede positionering als circulaire topregio in combinatie met inzet op vijf onderwerpen

De inzet van verschillende organisaties binnen de MRA op de 5 bovengenoemde prioritaire thema's in de afgelopen jaren, maken mede dat de regio internationaal wordt gezien als koploper op circulaire economie. Tegelijk wordt aangegeven dat ook binnen de MRA nog veel stappen zijn te zetten richting circulariteit.

De lobbyinzet is per dossier nader uitgewerkt in specifiek lobbyfiche met strategie, activiteiten, netwerken, et cetera. Elk lobbyfiche kent een ambtelijk trekker vanuit de inhoud, en vanuit de public affairs-functie bij de MRA-directie vindt ondersteuning plaats. In geval van bestuurlijke inzet op een event, in een gesprek of een artikel zijn bestuurders vanuit de eigen portefeuille betrokken bij de inhoudelijke MRA-dossiers en worden zij per gelegenheid benaderd. Onderstaand is een verkorte toelichting per lobbyfiche opgenomen.

Textiel

Ambtelijk trekker: MRA-directie en Noord-Holland

Opgave

De textielsector vertegenwoordigt een significant economisch belang in de Metropool Amsterdam (MRA) met een omzet van ruim 0,5% van het bruto binnenlands product (Nederland, 2019) en een sterke stijging van banen in recente jaren. Er werken ruim 10.000 werknemers bij de ruim 2.200 ondernemingen. In Nederland is de MRA met een kwart van de totale sector ook duidelijk de grootste textielsector van het land.

Maar, de textielsector heeft een enorme sociaalecologische voetafdruk met veel negatieve effecten elders ter wereld en ook hier: Op dit moment eindigt twee-derde van ons afgedankte textiel in het restafval en wordt direct in de regio verbrand. Slechts 7% wordt circulair toegepast. Dit model is naar de toekomst toe niet houdbaar. De MRA ondersteunt met de inzet op circulair textiel ondernemers bij de transitie naar een circulaire textieleconomie.

In de recente jaren heeft de MRA een goede netwerkpositie opgebouwd. Zo is de MRA-trekker van de Amsterdam-hub binnen de Dutch Circular Textile Valley, lid van de textielwerkgroep van de NVRD, van de textielwerkgroep van de VNG, stuurgroep lid van de Denim Deal, actief binnen Europees netwerk ACR+ en is binnen de regio een hechte samenwerking met de Amsterdam Economic Board en gemeente Amsterdam gesmeed.

Tenslotte wordt op zowel nationaal als Europees niveau gewerkt aan verschillende, nieuwe wet- en regelgeving en beleid op circulair textiel. Denk hierbij aan de *EU Strategy for Sustainable Textiles* en de uitwerkingen daarvan en de producentenverantwoordelijkheid op nationaal niveau. Op regionaal niveau hebben meer dan 80 ondernemers Green Deals afgesloten, welke resulteren in de 'Visie en Roadmap Circulair Textiel' van Economic Board, gemeente Amsterdam en MRA.

Doelen

1. Richten en sturen van nieuwe wet- en regelgeving om circulaire ondernemers in de MRA te helpen bij de transitie naar een circulaire textieleconomie. Waaronder vergroening van het belastingstelsel, doelstellingen voor verplichte toepassing van textielrecyclee in nieuwe producten en verbod op export van specifieke textielstromen buiten de Europese Unie.

2. Bieden van een positief ondernemings- en vestigingsklimaat voor circulaire ondernemers. Waaronder het richten van stimulerings- en investeringsfondsen op circulair textiel, bieden van ondersteuning bij het vinden van geschikte bedrijfsruimte en opheffen van belemmerende wet- en regelgeving.
3. Verminderen van de hoeveelheid verbrand restafval en compleet voorkomen van het storten van textielafval. Denk hierbij aan levensduurverlenging, stortverbod buiten de Europese Unie, verhogen van hoeveelheid apart ingezameld textiel.

Acties

1. Uitwerking van Visie en Roadmap Circulair Textiel naar een uitvoeringsplan waarin circulaire esthetiek en schaa sprong recycling financieel haalbaar worden.
2. Beïnvloeden van belemmerende Rijks- en Europees wet- en regelgevingen, zoals het nieuwe beleidsprogramma circulair textiel, en uitwerkingen van de bestaande plannen op Europees niveau.
3. Positioneren van de MRA door aan te sluiten op Europese projecten via o.a. ACR+, Eurocities, Rehubs (Euratex) en ICLEI.
4. Kennis uitwisselen: opbouwen en uitwerken van netwerk met andere regio's, onder meer door het faciliteren van werkbezoeken aan de regio en uitnodigen van volksvertegenwoordigers voor werkbezoek.
5. Benutten Nederlandse vertegenwoordiging in Brussel/I&W voor subsidies, projecten, et cetera. En bovenal bekendheid blijven genereren voor de MRA als belangrijke hub voor textiel.

Gebouwde omgeving

Ambtelijk trekker: gemeente Amsterdam

Opgave

De MRA kent een forse opgave in woningbouw – 250.000 nieuwe woningen de komende jaren- en renovatie. In de MRA zijn verschillende initiatieven om binnen deze opgaven meer circulaire methoden en materialen in te passen. Europese en landelijke wetgeving, kennisuitwisseling en (co-)financiering voor innovatieve oplossingen zijn noodzakelijk om de transitie naar circulaire bouw en renovatie vorm te geven.

Doelen

Vanuit de MRA is sprake van uitlopende eigenstandige inzet op onderstaande doelstellingen:

- Green deal houtbouw: vanaf 2025 wordt minimaal 20% van de woningen van hout en/of biobased materialen gebouwd.
- Convenant duurzame bouw, met inzet op klimaat adaptief en energieneutraal
- Lokaal een Milieu Prestatienorm voor Gebouwen (MPG) instellen
- Cirkelstad: Het Nieuwe Normaal (HNN), een standaard voor circulariteit

Acties

In de gezamenlijke inzet willen we vanuit de MRA bevorderen dat:

- In nationale en Europese wetgeving circulaire materialen zo worden gecertificeerd dat ze ook kunnen worden toegepast.
- De CO₂-opslag van biobased materialen passend worden gewaardeerd.
- Ambities van het Rijk en Europa over circulair uitvragen (inkopen) worden doorgezet en vertraging wordt voorkomen.
- Kennis, netwerken en financiering om circulaire oplossingen toe te passen binnen de MRA wordt aangetrokken.

Vergroening belasting: verschuiving belasting op arbeid naar belasting op grondstoffen

Ambtelijk trekker: provincie Noord-Holland

Opgave

Het huidige belastingstelsel faciliteert een lineaire economie en werkt de circulaire economie tegen. Het gebruik van 'virgin' grondstoffen is namelijk relatief goedkoop en hergebruik, reparatie en recycling zijn relatief duur. Dat moet omgedraaid worden. De belastingverschuiving draagt bij aan een meer gelijk speelveld tussen circulaire en lineaire bedrijven, waardoor circulaire businessmodellen vaker haalbaar zullen zijn.

Doelen

Rondom belastingen is sprake van een groot en complex speelveld. De inzet is om niet te gaan lobbyen voor één of meerdere maatregelen, maar voor draagvlak voor het bovenliggende verhaal zoals hierboven uitgelegd.

We richten ons op twee lobbydoelen:

1. Zoveel mogelijk mensen en organisaties kennis laten maken met de belastingverschuiving door het verhaal te vertellen en in discussie te gaan.
2. Coalities bouwen van overheden en bedrijven die de belastingverschuiving steunen.

Acties

We zoeken bewust de aansluiting bij The Ex'tax Project. Dat doen we omdat Ex'tax gestoeld is op jarenlang onderzoek en steun heeft vanuit vier grote belastingautoriteiten in Nederland (EY, KPMG, Deloitte en PWC) en Cambridge Econometrics. Ook doen we dit omdat Ex'tax zich de komende jaren gaat richten op de EU, waar volgens ons de sleutel ligt voor vergroening van het belastingstelsel. Een gezamenlijke lobby richting de EU onder dezelfde vlag is het meest effectief.

De inzet hierop draagt bij aan de positionering van de MRA als circulaire koploper.

Plastic

Ambtelijk trekker: MRA Directie

Opgave

Plastics kennen veel nuttige toepassingen, maar het vergaat niet. Eenmaal geproduceerd, blijft het bestaan en veroorzaakt het door de manier waarop we ermee om gaan een van de grootste milieuproblemen van deze tijd. Wereldwijd is de recycling nog marginaal en is de beste optie voor verwerking het thermisch verwerken. Het overige deel van het plastic komt in de natuur terecht: via stort in het buitenland of via zwerfvuil en microplastics.

De MRA wil een bijdrage leveren om dit milieuprobleem te verminderen en ideaal gesproken op te lossen. En er gebeurt wat dat betreft veel: uitvoering van producentenverantwoordelijkheid voor verpakkingsafvalplastic door gemeenten en (vanaf 2023) bedrijven door verbetering van het gescheiden inzamelen van deze afvalstroom, verminderen van specifieke bronnen van zwerfafval door o.a. de 'Plastic Soup Surfer' en 'Zwerfinator' en diverse andere organisaties en verschillende afspraken om de hoeveelheid nieuw plastic te verminderen door toepassing van gerecycled materiaal.

Zowel op nationaal als Europees niveau krijgt plastic aandacht in diverse beleidsstukken, zoals de European 'Strategy for Circular Plastics', de 'Single-Use Plastic richtlijn' en 'Plastic Pact Nederland. Dit betekent ook dat nieuwe beleidsregels en wet- en regelgeving op de MRA afkomt.

Doelen

De MRA-overheden zetten in op:

1. *Verminderen en voorkomen van microplastics in de natuur.*

Waarom: microplastics zijn een duidelijke bedreiging voor de menselijke en natuurlijke gezondheid en komen in toenemende mate voor in mens, dier en natuur. Bronnen van microplastics zijn divers: van zwerfafval tot slijtage van banden tot het wassen van polyester kleding.

Hoe: Door agendasetting enerzijds en het inzetten op het voorkomen van specifiek zwerfafval anderzijds.

2. *Virgin plastics extra belasten*

Waarom: een heffing zorgt ervoor dat recyclaat aantrekkelijker wordt waardoor er minder nieuw plastic in omloop komt. Bovendien is het een incentive om hoogwaardig plastic te produceren dat beter recyclebaar is.

Hoe: belasting op virgin plastic/grondstoffen. Sluit aan bij lobby "vergroening van belasting". Dit bereiken door noodzaak benadrukken, draagvlak vergroten, massa organiseren, in gesprek te gaan met de industrie en lobby van het Rijk hierop te ondersteunen.

3. *Verbod op verbranden verpakkingsafvalplastic*

Waarom: zonder een stevige stok achter de deur verandert er weinig tot niets in de wijze waarop wij omgaan met verpakkingsafvalplastic.

Hoe: door middel van nationale of Europese wet- en regelgeving. In gesprek met bedrijven en verpakkingsfonds om belemmeringen en mogelijkheden tot verbetering te bespreken.

Acties

Plastic kent een groot speelveld en vraagt om een bovenregionale aanpak. We sluiten daarom aan bij coalities/netwerken met dezelfde uitdagingen en doelstellingen gericht op:

- **Strategische samenwerking en beleidsbeïnvloeding:** Binnen IPO, VNG, Huis van de Nederlandse provincies en NVRD-netwerkmogelijkheden bespreken tot gezamenlijke lobby, bijeenkomsten, werkbezoeken en overleggen met o.a. leden van het Europese parlement (MEP-s) en de Europese Commissie t.b.v. gewenst rijks- en EU-beleid en regelgeving.
- **Positionering en kennisdeling:** via o.a. North Sea Commission en ACR+ deelnemen aan Europese projecten.
- **(Europese) subsidies:** kansen voor deelname aan (EU)- projecten onder de aandacht brengen en benutten. Momenteel loopt de voorbereiding voor een project over "Waste Free Rivers" in het Interreg NSR-programma.

Voor het uitvoeren van de lobby inzet op plastics is het van belang dat vanuit de afzonderlijke MRA overheden de benodigde ondersteunende inzet kan worden verkregen. Deze is bepalend voor het kunnen realiseren van voornoemde acties.

Stedelijk afval

Trekker: Amsterdam en MRA

Opgave

De inzameling van afval afkomstig van huishoudens en het overige afval valt onder verschillende wettelijke definities. Het afval van Kantoren, Winkels en Dienstverlening (KWD) lijkt tegelijkertijd sterk op huishoudelijk afval qua soort en samenstelling. Het onderscheid leidt in de praktijk tot verschillende knelpunten bij de inzameling en bij de verwerking. Het gebruik van het reinigingsrecht en dus de kansen voor het combineren van afvalstromen blijven onbenut.

Binnen de MRA wordt beperkt samengewerkt op het thema bedrijfsafval, wel ondernemen de verschillende organisaties acties/projecten: White collecting (Haarlem), beleidsplan bedrijfsafval (Amsterdam), zit bedrijfsafval in de strategie OD NZKG, zamelen Spaarnelanden, Meerlanden en Amsterdam bedrijfsafval in en kijken veel gemeenten naar de mogelijkheden om hun eigen bedrijfsafval anders/optimaal in te zamelen en/of kijken hoe zij afvalscheiding op scholen beter kunnen maken (door dit afval in het kader van algemeen belang als huishoudelijk afval aan te merken).

Doelen

De MRA zet zich in om het onderscheid tussen huishoudelijk- en bedrijfsafval te beperken met de volgende doelstellingen:

1. Vermindering logistieke druk en reductie CO₂ op (drukke) stedelijke centra
2. Optimalisatie van afvallogistiek

Acties

1. Aanpassen/optimaliseren op basis van bestaande wet-regelgeving
 - a. Onderzoek openstellen inzamelstructuur huishoudelijk afval voor bedrijfsafval
 - b. Aanpassen van beperking mogelijkheden voor inzameling bedrijfsafval
2. Wijzigen wet-en-regelgeving
 - a. Toepassen definitie stedelijk afval in Nederland
 - b. Vergroten mogelijkheden voor gemeenten om bedrijfsafval als huishoudelijk afval in te laten zamelen